

షప్పకాణ్డే - పంచమ ప్రశ్నః

అత్మాచక్షుః । అన్యతాచక్షుః । తస్మాత్ ఏకమ్ । యస్తమ్ । బ్రహ్మణః । అన్యతాచక్షుః । తస్మాత్
 ఏకః । బ్రహ్మణామ్ । భద్రః । భవతి । తస్మాత్ ఏకః । బ్రహ్మణః । జ్ఞానాచక్షుః । యదీ
 కామయేత । అధ్యర్థః । అత్మానమ్ । యజ్ఞయశసేతీయజ్ఞ-యశసేన । అర్చయేయమ్ ।
 ఇతి । అన్తరా । అహవనీయమిత్యా-హవనీయమ్ । ఛ । హవిర్హవమితీహవి-హవీమ్ । ఛ ।
 తిష్ఠన్నీ । అవేతి । నయేత్ ॥౪॥ అత్మానమ్ । ఏవ । యజ్ఞయశసేతీయజ్ఞ-యశసేన ।
 అర్చయతి । యదీ । కామయేత । యజమానమ్ । యజ్ఞయశసేతీయజ్ఞ-యశసేన ।
 అర్చయేయమ్ । ఇతి । అన్తరా । సదోహవిర్హవేతీసదా-హవిర్హవే । తిష్ఠన్నీ । అవేతి ।
 నయేత్ । యజమానమ్ । ఏవ । యజ్ఞయశసేతీయజ్ఞ-యశసేన । అర్చయతి । యదీ ।
 కామయేత । సదస్యాన్ । యజ్ఞయశసేతీయజ్ఞ-యశసేన । అర్చయేయమ్ । ఇతి । సదా ।
 అలభ్యేత్యా-లభ్య । అవేతి । నయేత్ । సదస్యాన్ । ఏవ । యజ్ఞయశసేతీయజ్ఞ-యశసేన ।
 అర్చయతి ॥౫॥ ఇతిన్ద్రియమేవపునఃపునర్నయేత్త్రయన్ద్రిగోంతపు ॥౬॥

అయుః । వై । ఏతత్ । యజ్ఞస్య । యత్ । ద్రువః । ఉత్తమమిత్యత్-తమః । గ్రహణామ్
 గృహ్యతే । తస్మాత్ । అయుః । ప్రాణానామితీప్ర-అనానామ్ । ఉత్తమమిత్యత్-తమమ్ ।
 మూర్ధానమ్ । దివః । అరతిమ్ । పృథివ్యా । ఇతి । అహ । మూర్ధానమ్ । ఏవ । ఏనమ్ ।
 సమానానామ్ । కరోతి । వైశ్వానరమ్ । ఋతాయ । జాతమ్ । అగ్నిమ్ । ఇతి । అహ ।
 వైశ్వానరమ్ । హి । దేవతయా । అయుః । ఉభయతోవైశ్వానరమిత్యభయతః-వైశ్వానరమ్ ।
 గృహ్యతే । తస్మాత్ । ఉభయతః । ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః । అధస్తాత్ । ఛ । ఉపరిష్ఠాత్ । ఛ ।
 అర్హిసః । అన్యే । గ్రహాః । గృహ్యన్తే । అర్హి । ద్రువః । తస్మాత్ ॥౭॥ అర్హి । అవాకే । ప్రాణాఇతిప్ర-
 అనః । అన్యేషామ్ । ప్రాణానామితీప్ర-అనానామ్ । ఉపరిష్ఠమిత్యఉ-ఉప్తే । అన్యే । గ్రహాః ।

సాద్యనే । అనుపాప్తతత్వము-చిప్తే । ధ్రువః । తస్మాత్ । అస్మి । అన్యః । ప్రజాపతి-
 జాః । ప్రతితిష్ఠనీతి-ప్రతి-తిష్ఠన్తి । మాగ్నిసేనః । అన్యః । అనురాగః । వై । ఉత్తరతత్వ-
 తరతః । పృథివీమ్ । పర్యాచీర్యపన్నీపరి-అచీర్యపన్నీమ్ । తామ్ । దేవాః । ధ్రువేణ ।
 అర్చ్యగ్ంహన్తి । తత్ । ధ్రువస్య । ధ్రువతత్వమితీధ్రువ-త్వమ్ । యత్ । ధ్రువః । ఉత్తరత-
 త్వ-తరతః । సాద్యతే । ధృత్వే । అయః । వై । ఏతత్ । యజ్ఞస్య । యత్ । ధ్రువః ।
 అత్మా । హోతా । యత్ । హోతృచమనంతిహోతృ-చమసే । ధ్రువమ్ । అచమయంతిశ్చ-
 నయంతి । అత్మన్ । ఏవ । యజ్ఞస్య ॥౩॥ అయః । దధాతి । పురస్తాత్ । ఉత్తర-
 ఇత్యవ-నీయః । ఇతి । అహః । పురస్తాత్ । హి । అయమః । భుజ్యే । మధ్యతః । అచనీయ-
 ఇత్యవ-నీయః । ఇతి । అహః । మధ్యమేన । హి । అయమః । భుజ్యే । ఉత్తరార్థతత్వ-
 తరే । అచనీయఇత్యవ-నీయః । ఇతి । అహః । ఉత్తమేనేత్యత్-తమేన । హి । అయమః ।
 భుజ్యే । వైశ్వదేవ్యామితీవైశ్వ-దేవ్యామ్ । ఋచి । శస్యమానాయామ్ । అవేతి । నయంతి ।
 వైశ్వదేవ్యఇతివైశ్వ-దేవ్యః । వై । ప్రజాపతి-ప్ర-జాః । ప్రజాస్వితీ-ప్ర-జానామ్ । ఏవ । అయః ।
 దధాతి ॥౪॥ ధ్రువస్తస్మాదేవయజ్ఞస్యైకాన్నచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౨॥

యజ్ఞేన । వై । దేవాః । సువర్గమితీసుమః-గమ్ । లోకమ్ । అయన్తి । తే ।
 అమన్తస్త । మనుష్యాః । నః । అన్వాభవిష్యదీత్యను-అభవిష్యన్తి । ఇతి । తే । సువర్గరేదేతి
 సమ్-వర్గరేణ । యోషయిత్వా । సువర్గమితీసుమః-గమ్ । లోకమ్ । అయన్తి । తమ్ ।
 ఋషయః । ఋతుగ్రహారిత్యతు-గ్రహైః । ఏవ । అను । ప్రేతే । అజ్ఞాచన్తి । యత్ । ఋతు-
 గ్రహాత్యతు-గ్రహః । గృహ్యన్తే । సువర్గస్యేతిసుమః-గమ్ । లోకమ్ । ప్రవృత్త్యాపి-
 త్యన్తి । ద్వాదశ । గృహ్యన్తే । ద్వాదశ । మాసాః । సువర్గరంతిసమ్-వర్గయః । సువర్గ-
 రంతి

స్వేతసమ్-వర్షరస్య । ప్రజ్ఞాత్మాదిప్ర-జ్ఞాత్వ । సహ । ప్రథమా గృహీతేతి । సహ ।
 ఉత్తమావిత్కుత్-తమా । తస్మాత్ । ద్వైద్వావితిద్వా-ద్వా । ఋతూతి । ఉభయతోముఖ
 మిత్కుభయతో-ముఖమ్ । ఋతుప్రాశ్రమిత్వృతు-ప్రాశ్రమ్ । భవతి । ఈ ॥౯౧॥ హి । తత్ ।
 వేద । యతో । ఋతూనామ్ । ముఖమ్ । ఋతునా । ప్రేతి । ఇప్య । ఇతి । షట్ । కృత్వా ।
 అహ । షట్ । వై । ఋతవః । ఋతూన్ । ఏవ । ప్రీణాతి । ఋతుభిరిత్వృతు-భిః । ఇతి ।
 చతుః । చతుష్పదైతిచతుః-పదః । ఏవ । ప్రకూన్ । ప్రీణాతి । ద్వి । పునః । ఋతునా ।
 అహ । ద్విపదైతిద్వి-పదః । ఏవ । ప్రీణాతి । ఋతునా । ప్రేతి । ఇప్య । ఇతి । షట్ । కృత్వా
 అహ । ఋతుభిరిత్వృతు-భిః । ఇతి । చతుః । తస్మాత్ । చతుష్పదైతిచతుః-పాదః ।
 పతవః । ఋతూన్ । ఉపేతి । జీవన్తి । ద్వి ॥౧౦॥ పునః । ఋతునా । అహ । తస్మాత్ । ద్విపాద
 ఇతిద్వి-పాదః । చతుష్పదైతిచతుః-పదః । ప్రకూన్ । ఉపేతి । జీవన్తి । ఋతునా । ప్రేతి
 ఇప్య । ఇతి । షట్ । కృత్వా । అహ । ఋతుభిరిత్వృతు-భిః । ఇతి । చతుః । ద్వి । పునః ।
 ఋతునా । అహ । ఆక్రమణమిత్యా-క్రమణమ్ । ఏవ । తత్ । సేతుమ్ । యజమానః । కురుతే
 సువర్గస్వేతిసువః-గన్య । లోకన్య । సమప్త్యాఇతిసమ్-అప్త్యై । న । అన్యః । అన్యమ్ ।
 అను । ప్రేతి । పద్వేత । యత్ । అన్యః । అన్యమ్ । అనుప్రపద్వేతేత్యను-ప్రపద్వేత । ఋతుః ।
 ఋతుమ్ । అను । ప్రేతి । పద్వేత । ఋతవః । మోహంతాః । స్తు ॥౧౧॥ ప్రసిద్ధమితిప్ర-
 సిద్ధమ్ । ఏవ । అధ్వర్యుః । దక్షిణేన । ప్రేతి । పద్వతే । ప్రసిద్ధమితిప్ర-సిద్ధమ్ ।
 ప్రతిప్రస్తాతేతిప్రతి-ప్రస్తాతా । ఉత్తరేదేత్కుత్-తరేణ । తస్మాత్ । అదిత్య । షట్ । మూనః ।
 దక్షిణేన । ఏతి । షట్ । ఉత్తరేదేత్కుత్-తరేణ । ఉపయామగృహీతఇత్కుపయామ-గృహీతః
 అస్తి । సగ్ంసర్పిణీనమ్-సర్పః । అసి । అగ్ంహస్తాత్యాయేత్కగ్ంహ-వత్తాయ । త్వా ।

ఇతి । అహ । అస్తి । త్రయోదశఇతిత్రయః-దశః । మానః । ఇతి । అహః । తమ్ । ఏవ ।
తత్ । ప్రీతాతి ॥౧౨॥ కోటివస్త్రద్విస్సుశ్చతుస్త్రిగ్శచ ॥౩॥

సువర్ణాయేతిసువః-గాయ । వై । ఏతే । లోకాయ । గృహ్యంతే । యత్ । ఋతుగ్రహ
ఇత్యతు-గ్రహః । ష్యంతిః । ఇన్ద్రాగ్నిఇతిప్ర-అగ్ని । యత్ । ఇన్ద్రాగ్నిమిత్యైవ-అగ్నేమ్ ।
ఋతుప్రాత్రేదేత్యతు-ప్రాత్రేద । గృహ్యంతి । ష్యంతిః । ఏవ । అస్మై । ఉపరిష్టాత్ । దధాతి । సువర్ణ
స్యేతిసువః-గన్య । లోకన్య । అనుభ్యాత్వాఇత్యను-భ్యాత్వే । ఓజోభృతావిశ్యం-భృతే ।
వై । ఏతా । దేవాసామ్ । యత్ । ఇన్ద్రాగ్నిఇతిప్ర-అగ్ని । యత్ । ఇన్ద్రాగ్నిమిత్యైవ-అగ్నేమ్ ।
గృహ్యంతే । ఓజః । ఏవ । అవేతి । రున్యే । వైశ్వదేవమితివైశ్వ-దేవమ్ । శుక్రప్రాత్రేదేతిశుక్ర-
ప్రాత్రేద । గృహ్యంతి । వైశ్వదేవ్యఇతివైశ్వ-దేవ్యః । వై । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అసౌ । ఆదిత్యః ।
శుక్రః । యత్ । వైశ్వదేవమితివైశ్వ-దేవమ్ । శుక్రప్రాత్రేదేతిశుక్ర-ప్రాత్రేద । గృహ్యంతి । తస్మాత్ ।
అసౌ । ఆదిత్యః ॥౧౩॥ సర్వాః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ప్రత్యజ్ఞే । ఉదితి । ఏతి । తస్మాత్ ।
సర్వాః । ఏవ । మన్యంతే । మామ్ । ప్రతి । ఉదితి । అగ్రాత్ । ఇతి । వైశ్వదేవమితివైశ్వ-దేవమ్ ।
శుక్రప్రాత్రేదేతిశుక్ర-ప్రాత్రేద । గృహ్యంతి । వైశ్వదేవ్యఇతివైశ్వ-దేవ్యః । వై । ప్రజాఇతిప్ర-
జాః । తేజః । శుక్రః । యత్ । వైశ్వదేవమితివైశ్వ-దేవమ్ । శుక్రప్రాత్రేదేతిశుక్ర-ప్రాత్రేద ।
గృహ్యంతి । ప్రజాస్వితీప్ర-జాసు । ఏవ । తేజః । దధాతి ॥౧౪॥ తస్మాదసావాదిత్యస్త్రిగ్శచ ॥౪॥

ఇన్ద్రః । మరుద్ధిరితిమరుత్-భిః । సాంవిద్యేనేతిసామ్-విద్యేన । మాధ్యన్తినే ।
సవనే । వృతమ్ । అహన్తి । యత్ । మాధ్యన్తినే । సవనే । మరుత్వతీయాః । గృహ్యంతే । వాత్రప్ర
ఇతివాత్ర-ఘ్నాః । ఏవ । తే । యజమానన్య । గృహ్యంతే । తన్య । వృతమ్ । అఘ్నుషాః ।
ఋతవః । అఘ్నుహన్తి । సః । ఋతుప్రాత్రేదేత్యతు-ప్రాత్రేద । మరుత్వతీయాన్ । అగ్న్యంతే

తతః । నై । సః । యుతూన్ । ప్రేతః । అజ్ఞానాత్ । యత్ । యుతూప్రాప్తీశ్చ కు-ప్రాప్తీం ।
 మరుత్తతీయాః । గృహ్వాన్ । యుతూనామ్ । ప్రాప్త్యానామ్-ఇన్ద్ర । వై । వైతన్ ।
 యజమానః । వ్రాత్యవాయు । ప్రేతః । పారథి । యత్ । మరుత్తతీయాః । ఉదితః । పైవ ।
 ప్రథమేన ॥౧౫॥ యచ్ఛతి । ప్రేతః । పారథి । ద్వితీయేన । స్మృణోతి । శ్రుతీయేన । అయథా
 వై । ఏతత్ । యజమానః । నమితి । కురుతే । యత్ । మరుత్తతీయాః । ధేమా । పైవ ।
 ప్రథమః । త్యా । ద్వితీయః । ఇమః । శ్రుతీయః । ప్రేతః । పైవ । ప్రథమేన । ఇన్ద్ర । వేదా । పృథ్వి
 ద్వితీయేన । విద్యతే । శ్రుతీయేన । ఇన్ద్రః । పృథ్వీ । పాత్యా । వరాహే । పరావత్సమితీయా-
 వతేమ్ । అగచ్ఛత్ । అపేతః । అరాధమ్ । ఇతి । మన్యమానుః । సః । పారథః । అభవత్ । సః ।
 ఏతాన్ । మరుత్తతీయాన్ । అత్తస్పరణానిశ్చాత్క-స్పరణాన్ । అపశ్యత్ । తాన్ । అగ్రహేత్
 ॥౧౬॥ ప్రాణమితీప్ర-అనమ్ । పైవ । ప్రథమేన । అస్మృణోత్ । అపానమితీప్ర-అనమ్ ।
 ద్వితీయేన । అత్యానేమ్ । శ్రుతీయేన । అత్తస్పరణానిశ్చాత్క-స్పరణాన్ । వై । పైతీ । యజమానస్య
 గృహ్వాన్ । యత్ । మరుత్తతీయాః । ప్రాణమితీప్ర-అనమ్ । పైవ । ప్రథమేన । స్మృణోతి ।
 అపానమితీప్ర-అనమ్ । ద్వితీయేన । అత్యానేమ్ । శ్రుతీయేన । ఇన్ద్రః । పృథ్వీ । అపాన్యే ।
 తమ్ । దేవాః । అబ్రువన్ । మహాన్ । వై । అయమ్ । అథాత్ । యః । పృథ్వీ । అపథీత్ ।
 ఇతి । తత్ । మహాస్రస్థితీమాహ-ఇన్ద్రస్య । మహాస్రత్సమితీమహాస్ర-త్వమ్ । సః । ఏతమ్ ।
 మహాస్రమితీమాహ-ఇన్ద్రమ్ । ఉద్ధారమిత్యుక్-హారమ్ । ఉదితః । అపారత్ । పృథ్వీ ।
 పాత్యా । అన్యాను । దేవతాను । అధీతః । యత్ । మహాస్రమితీమాహ-ఇన్ద్రః । గృహ్వాన్ ।
 ఉద్ధారమిత్యుక్-హారమ్ । పైవ । తమ్ । యజమానుః । ఉదితః । పారథే । అన్యాను । ప్రా
 ప్తీప్ర-జాను । అధీతః । కుక్రప్రాప్తీశ్చ కుక్ర-ప్రాప్తీం । గృహ్వాన్ । యజమానదేవత్యుక్

యజమాన-దేవతాః । వై । మాహేస్వరజితమాహ-ఇంద్రః । తేజః । శుక్రః । యత్ । మాహేస్వర
మితమాహ-ఇంద్రమ్ । శుక్రప్రాత్రేతీతశుక్ర-ప్రాత్రేత । గృహ్యతే । యజమానే । ఏవ ।
తేజః । దధాతి ॥౧౭॥ ప్రథమేనాగృహ్యతదేవతాస్తస్మాద్విగోంశతిశ్చ ॥౧౮॥

అదితిః । పుత్రకామేతిపుత్ర-కామా । సోద్యేధ్యః । దేవేధ్యః । బ్రాహ్మదనమితి
బ్రహ్మ-ఓదనమ్ । అపచత్ । తస్యే । ఉచ్యేషణమిత్యూత్-శేషణమ్ । అద్యద్యః । తత్ । ప్రేతః ।
అశ్వాత్ । సా । రేతః । అధత్త । తస్యే । చత్వారః । అదిత్యా । అజాయత్ । సా । ద్విశీయమ్ ।
అపచత్ । సా । అమన్యత । ఉచ్యేషణాదిత్యూత్-శేషణమ్ । మే । ఇమే । అశ్వాత్ । యత్ ।
అగ్రే । ప్రాశిష్యామితిప్ర-అశిష్యామి । ఇతః । మే । వసీయాగోంశః । అనిష్యద్ధే । ఇతి । సా ।
అగ్రే । ప్రేతః । అశ్వాత్ । సా । రేతః । అధత్త । తస్యే । వ్యర్థమితివి-బుద్ధమ్ । అద్యమ్ ।
అజాయత । సా । అదిత్యేధ్యః । ఏవ ॥౧౯॥ తృతీయమ్ । అపచత్ । భోగాయ । మే । ఇదమ్ ।
క్రాన్తమ్ । అస్తు । ఇతి । తే । అబ్రువన్ । వరమ్ । పృథామసై । యః । అతః । జాయతై ।
అస్మాకమ్ । సః । ఏకః । అసత్ । యః । అస్య । ప్రజాయామితిప్ర-జాయామ్ । బుధాశ్చై ।
అస్మాకమ్ । భోగాయ । భవత్ । ఇతి । తతః । వివస్వాన్ । అదిత్యః । అజాయత । తస్య । పై
ఇయమ్ । ప్రజేతిప్ర-జా । యత్ । మనుష్యాః । తాసు । ఏకః । ఏవ । బుద్ధః । యః । యజతే
సః । దేవానామ్ । భోగాయ । భవతి । దేవాః । వై । యజ్ఞాత్ ॥౨౦॥ రుద్రమ్ । అస్తు ।
అయన్మి । సః । అదిత్యాన్ । అన్వాక్రమతేత్యను-అక్రమత । తే । ద్విదేవత్యానితద్వి-
దేవత్యానే । ప్రేతః । అపద్యన్త । తాన్ । న । ప్రేతః । ప్రేతః । అయన్మి । తస్మాత్ । ఇతి ।
వద్యమ్ । ప్రపన్నమితిప్ర-పన్నమ్ । న । ప్రేతః । ప్రేతః । అయన్మి । తస్మాత్ । ద్విదేవత్యేధ్యః
ద్వి-దేవత్యేధ్యః । అదిత్యః । నిరితః । గృహ్యతే । యత్ । ఉచ్యేషణాదిత్యూత్-శేషణమ్ ।

అజయన్త . తస్మాత్ . ఉచ్యేషజ్జాదిత్యుక్-శేషజాత్ . గృహ్యతే . తిస్సగ్నితీతిస్స-ధిః .
 యుగ్మిరిత్యుక్-ధిః . గృహ్యతి . మాతా . పితా . పుత్రా . తత్ . ఏవ . తత్ . మిథునమ్ .
 ఉల్బమ్ . గర్భః . జరాయు . తత్ . ఏవ . తత్ . ॥ ౨౦ ॥ మిథునమ్ . పశవః . వై . ఏతే . యత్ .
 అదిత్య . ఉర్క్ . దధి . దధ్నా . మధ్యతః . శ్రీభాతి . ఉర్జమ్ . ఏవ . పశూనామ్ . మధ్యతః .
 దధాతి . శృతాతద్వేనేతిశృత-అతద్వేన . మేధ్యత్వాయేతిమేధ్య-త్వాయ . తస్మాత్ . అమా
 వక్యమ్ . దుహ . పశవః . వై . ఏతే . యత్ . అదిత్య . పరిశ్రేయేతిపరి-శ్రేయ . గృహ్యతి .
 ప్రతిరుధ్యేతిప్రతి-రుధ్య . ఏవ . అస్మై . పశూన్ . గృహ్యతి . పశవః . వై . ఏతే . యత్ .
 అదిత్య . ఏషః . రుద్రః . యత్ . అగ్ని . పరిశ్రేయేతిపరి-శ్రేయ . గృహ్యతి . రుద్రాత్ . ఏవ .
 పశూన్ . అన్తః . దధాతి . ॥ ౨౧ ॥ ఏషః . వై . వివస్వాన్ . అదిత్య . యత్ . ఉపాగ్ంకుసవన్త
 ఇత్యుపాగ్ంకు-సవనః . సః . ఏతమ్ . ఏవ . సోమపీధమితిసోమ-పీధమ్ . పరీతి .
 కయే . ఏతి . తృతీయసవనాదితీత్యతీయ-సవనాత్ . వివస్వ . అదిత్య . ఏషః . తే .
 సోమపీధఇతిసోమ-పీధః . ఇతి . ఆహ . వివస్వన్తమ్ . ఏవ . అదిత్యమ్ . సోమపీధేనేతి
 సోమ-పీధేన . సమితి . అర్తయతి . యా . దివ్యా . వృష్టిః . తయా . త్వా . శ్రీభామి . ఇతి .
 వృష్టికామస్యేతివృష్టి-కామస్య . శ్రీణీయాత్ . వృష్టిమ్ . ఏవ . అవేతి . రున్తే . యది .
 తాజక్ . ప్రసన్నేదితిప్ర-సన్నేత్ . వర్షమకః . పర్వస్యః . స్వాత్ . యది . చిరమ్ . అవర్షమకః .
 న . సాదయతి . అసన్నాత్ . హి . ప్రజాఇతిప్ర-జాః . ప్రజాయన్తఇతిప్ర-జాయన్తే . న .
 అన్వీతి . వషట్ . కరోతి . యత్ . అనువషట్పూర్వాదిత్యను-వషట్పూర్వాత్ . రుద్రమ్ .
 ప్రజాఇతిప్ర-జాః . అనువషట్పూర్వాదిత్యను-అవస్థితే . న . హుత్వా . అన్వీతి . ఈర్షేత .
 యత్ . అన్వీర్షేతేత్యను-ఈర్షేత . చక్షుః . అస్య . ప్రమాయుక్తమితిప్ర-మాయుక్తమ్ . స్వాత్

తస్మాత్ . న . అన్విత్యైత్యను-ఈక్ష్య ॥ ౨౨ ॥

॥ ఏవయజ్ఞాజ్ఞరాయతదేవతదస్తర్గధాతిసప్తవిగోళతిశ్చ ॥ ౨౩ ॥

అస్త్ర్యామప్రాత్రేత్యస్త్ర్యామ-ప్రాత్రేత్య . సావిత్రమ్ . అగ్రయణాత్ . గృహ్యతి .
ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః . వై . ఏష . యత్ . అగ్రయణః . ప్రజానామితిప్ర-జాసామ్ .
ప్రజసనామితిప్ర-జసనాయ . న . సాదయతి . అసన్నాత్ . హి . ప్రజాపతిప్ర-జా .
ప్రజాయస్తాపతిప్ర-జాయస్తే . న . అన్వితీ . వషట్ . కర్తతి . యత్ . అనువషట్సుర్యాది
త్యను-వషట్సుర్యాత్ . రుద్రమ్ . ప్రజాపతిప్ర-జా . అన్వపస్మజేదిత్యను-అవస్మజేత్ .
ఏష . వై . గ్రాయత్రః . దేవాసామ్ . యత్ . సవితా . ఏష . గ్రాయత్రియై . తోకే . గృహ్యతే
యత్ . అగ్రయణః . యత్ . అస్త్ర్యామప్రాత్రేత్యస్త్ర్యామ-ప్రాత్రేత్య . సావిత్రమ్ .
అగ్రయణాత్ . గృహ్యతి . స్వాత్ . ఏవ . ఏనమ్ . యోనే . నిరితి . గృహ్యతి . విశ్వే ॥ ౨౩ ॥
దేవాః . తృతీయమ్ . సవనమ్ . న . ఉదితి . అయచ్చన్ . తే . సవితారమ్ . ప్రాతస్సవన
భాగమితిప్రాతస్సవన- భాగమ్ . సప్తమ్ . తృతీయసవనమితితృతీయ-సవనమ్ . అభి .
పరితి . అనయన్ . తతః . వై . తే . తృతీయమ్ . సవనమ్ . ఉదితి . అయచ్చన్ . యత్
తృతీయసవనాదితృతీయ-సవనే . సావిత్రః . గృహ్యతే . తృతీయస్య . సవనస్య . ఉద్యత్యా
ఇత్యుక్-యత్యై . సవితృప్రాత్రేతీసవితృ-ప్రాత్రేత్య . వైశ్వదేవమితివైశ్వ-దేవమ్ . కలశాత్
గృహ్యతి . వైశ్వదేవ్యాదివైశ్వ-దేవ్యః . వై . ప్రజాపతిప్ర-జా . వైశ్వదేవాదివైశ్వ-దేవా
కలశః . సవితా . ప్రసవానామితిప్ర-సవాసామ్ . ఈశే . యత్ . సవితృప్రాత్రేతీసవితృ-
ప్రాత్రేత్య . వైశ్వదేవమితివైశ్వ-దేవమ్ . కలశాత్ . గృహ్యతి . సవితృప్రసూతాదిసవితృ-
ప్రసూతా . ఏవ . అస్మై . ప్రజాపతిప్ర-జా . ప్రేతి ॥ ౨౪ ॥ అనయతి . సోమే . సోమేమ్ .

ప్రాణమితిప్ర-అనః । వై । ఏషః । యత్ । ఉపాగ్గించురిత్యుప-అగ్గించుః । యత్ ।
ఉపాగ్గించుప్రాత్రేత్యుపాగ్గించు-ప్రాత్రేత । ప్రథమః । చ । ఉత్తమైత్యుత్-తమః । చ ।
గ్రహా । గృహ్యతేతి । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । ఏవ । అన్వితీ । ప్రయన్తీతిప్ర-యన్తి ।
ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । అను । ఉరితి । యన్తి । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । వై । ఏషః ।
యత్ । అగ్రయదా । ప్రాణమితిప్ర-అనః । ఉపాగ్గించురిత్యుప-అగ్గించుః । పత్నీః । ప్రజాఇతి
ప్ర-జా । ప్రేతి । జనయన్తి । యత్ । ఉపాగ్గించుప్రాత్రేత్యుపాగ్గించు-ప్రాత్రేత । పాత్నీ
కథమితిపాత్నీ-కథమ్ । అగ్రయదాత్ । గృహ్యతీ । ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ । ప్రజన
జాయతేతిప్ర-జాయతేతి । తస్మాత్ । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అను । ప్రేతి ।
జాయన్తీ । దీవా । వై । ఇతరైతరైతరైత-ఇతరైః । పత్నీః । సువర్గమితిసువ-గమ్ ॥ ౨౬ ॥
లోకమ్ । అక్షరాగ్గించున్తీ । తీ । సువర్గమితిసువ-గమ్ । లోకమ్ । న । ప్రేతి । అక్షరాగ్గించున్తీ

తే . పైతమ్ . పాత్రివతమితిపాత్రి-వతమ్ . అపత్తమ్ . తమ్ . అగ్నాత్ . తతః . వై .
 తే . సువర్ణమితిసువ-గమ్ . లోకమ్ . ప్రేతి . అజానమ్ . యత్ . పాత్రివతమితిపాత్రి-
 వతః . గృహ్యతే . సువర్ణస్యేతిసువ-గస్య . లోకస్య . ప్రజ్ఞాత్వాఇతిప్ర-జ్ఞాన్త్య . సః .
 సోమః . న . అతివృత . స్త్రీభ్యః . గృహ్యమాణః . తమ్ . పృథక్ . వత్సమ్ . కృత్వా . అపూర్ణ
 తమ్ . నిరీద్రియమితిని-ఇద్రియమ్ . భూతమ్ . అగ్నాత్ . తస్మాత్ . ద్రియః . నిరీద్రియా
 ఇతిని-ఇద్రియా . అదాయాదీరిత్యదాయ-అదీః . అపీతి . పాపాత్ . పుగ్గంసః . ఉపస్థిత
 మిత్త్యుపస్థిత-తర్కమ్ ॥ ౨౭ ॥ వదన్తి . యత్ . పృథక్ . పాత్రివతమితిపాత్రి-వతమ్ .
 స్త్రీదాతీ . వత్రేణ . ఏవ . ఏనమ్ . వతే . కృత్వా . గృహ్యతి . ఉపయామగృహీతకర్త
 పయామ-గృహీతః . అని . ఇతి . అహ . ఇయమ్ . వై . ఉపయామకర్తృప-యామః .
 తస్మాత్ . ఇమామ్ . ప్రజాఇతిప్ర-జాః . అసు . ప్రేతి . జాయన్తే . బృహస్పతిసుతస్యేతి
 బృహస్పతి-సుతస్య . తే . ఇతి . అహ . బ్రహ్మ . వై . దేవానామ్ . బృహస్పతిః . బ్రహ్మణా .
 ఏవ . అన్తే ॥ ప్రజాఇతిప్ర-జాః . ప్రేతి . జనయతి . ఇన్దోఇతి . ఇతి . అహ . రేతః . వై .
 ఇన్దుః . రేతః . ఏవ . తత్ . దధాతి . ఇన్ద్రయావఇతీన్ద్రయ-వః . ఇతి ॥ ౨౮ ॥ అహ . ప్రజా
 ఇతిప్ర-జాః . వై . ఇన్ద్రయమ్ . ప్రజాఇతిప్ర-జాః . ఏవ . అన్తే . ప్రేతి . జనయతి . అగ్నా
 ౨౯ . ఇతి . అహ . అగ్నిః . వై . రేతోధాఇతిరేతః-ధాః . పత్నీవఇతిపత్నీ-వః . ఇతి . అహ .
 మిథునత్వాయేతిమిథున-త్వాయ . సజారితిస-జాః . దేవేన . త్వష్టా . సోమమ్ . విజా
 ఇతి . అహ . త్వష్టా . వై . పశూనామ్ . మిథునానామ్ . రూపకృదితిరూప-కృత్ . రూపమ్ .
 ఏవ . పశుషు . దధాతి . దేవాః . వై . త్వష్టారమ్ . అతిపూగ్గంసమ్ . సః . పత్నీ . ప్రేతి
 అపద్యత . తమ్ . న . ప్రేతి . ప్రేతి . అయచ్ఛన్తి . తస్మాత్ . అపీతి ॥ ౩౦ ॥ వద్యేమ్ .

ఉపస్థమిత్తప్ర-పస్తమ్ | న | ప్రతి | ప్రేతి | యచ్చత్తి | తస్మాత్ | ప్రాత్నివతతిపాత్ని-వత
 త్తే | తపీతి | గృహ్యతే | న | ప్రాద్యయతి | అపన్నాత్ | హి | ప్రజాపతిప్ర-జా | ప్రజాయ
 వతప్ర-జాయన్తే | న | అన్వితి | వపేతి | కర్తౌతి | యత్ | అనుచప్రజ్ఞుర్వాదిత్యను-
 చప్రజ్ఞుర్వాత్ | రుద్రమ్ | ప్రజాపతిప్ర-జా | అన్యవస్థుజీదిత్యను-అవస్థుజీత్ | యత్ |
 న | అనుచప్రజ్ఞుర్వాదిత్యను-చప్రజ్ఞుర్వాత్ | అశోస్తమ్ | అగ్నిదిత్య్ను-ఇత్ | సోమమ్ |
 భర్తయేత్ | ఉపాగ్ంశ్చిత్తుప్ర-అగ్ంతు | అన్వితి | వపేతి | కర్తౌతి | న | రుద్రమ్ | ప్రజాపతి
 ప్ర-జా | అన్యవస్థుజీత్తును-అవస్థుజీత్ | శాస్తమ్ | అగ్నిదిత్య్ను-ఇత్ | సోమమ్ | భర్తయతి
 అగ్నిదిత్య్ను-ఇత్ | నేష్ఠః | ఉపస్థమిత్తుప్ర-స్థమ్ | ఏతి | సిద్ధ || ౩౦ || నేష్ఠః | పత్నీమ్ |
 ఉదానయేత్తుత్-అనయ | ఇతి | అహ | అగ్నిదిత్య్ను-ఇత్ | ఏవ | నేష్ఠరి | రేతః | దధాతి
 నేష్ఠే | పత్నీయామ్ | ఉద్గాతేత్తుత్-గాతా | సమితి | భాసయతి | ప్రజాపతిరితిప్రజా-
 పతిః | వై | ఏషః | యత్ | ఉద్గాతేత్తుత్-గాతా | ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ | ప్రజననాయేతి
 ప్ర-జననాయ | అహ | ఉప | ప్రేతి | వర్తయతి | రేతః | ఏవ | తత్ | సిచ్చతి | ఉరుజా |
 ఉప | ప్రేతి | వర్తయతి | ఉరుజా | హి | రేతః | సిచ్చతే | నగ్నజ్యత్యేతినగ్నమ్-కృత్య |
 ఉరుమ్ | ఉప | ప్రేతి | వర్తయతి | యదా | హి | నగ్నః | ఉరుః | భవతి | అథ | మిథునీ |
 భవతః | అథ | రేతః | సిచ్చతే | అథ | ప్రజాపతిప్ర-జాః | ప్రేతి | జాయన్తే || ౩౧ ||

|| పత్నీశ్చువర్గముపస్థితరమిన్ద్రియావజత్యపీసీదమిథున్యప్యౌచ || ౩౦ ||

ఇన్ద్రః | వృత్రమ్ | అహన్న్ | తస్య | శీర్షకపాలమితిశీర్ష-కపాలమ్ | ఉదితి |
 డిజ్జిత్ | సః | ద్రోణకలశతిద్రోణ-కలశః | అభవత్ | తస్మాత్ | సోమః | సమితి |
 అభవత్ | సః | హరియోజనతిహరి-యోజనః | అభవత్ | తమ్ | ఏతి | అదికిపుత్ |

అపొహరితః పాః పూహిమః ఇతి సు అమన్తత యత్ హోహ్యమి అమన్త
హోహ్యమి యత్ స హోహ్యమి అమన్తతమితియ్య-నేహమి అరిహ్యమి ఇతి
అమి అమన్తత హోహ్యమి సు అగ్ని అమన్తతః స మయ అమన్త హోహ్యమి
ఇతి అమి భూహ్యః అశ్రీభాత్ ॥౨౨॥ అమి శ్రుమి భూమి అహహోత్
యత్ భూహ్యః హరిహ్యమనమితిహరి-హ్యమి శ్రీహతి శ్రుత్యయితశ్శ-
త్యయి శ్రుమి ఏవ ఏనమి భూమి అహోతి హ్యహి శ్రీహతి ఏతావతి
ఏవ అహ్య అమన్తమితి హోత్ భూమయహావతితామ-యహి భవన్తి అహోతి అయ
అహ్య ఏతా వై అహ్య అమన్తయ భూమయహావతితామ-యహి యత్ హరిహ్య
నీరితహరి-హ్యమి ఇతి అన్యోత్ హ్యహి శ్రీహియోత్ ఋభూమేత్యోక్-సామ
వై అహ్య హరితి సోమహావతితామ-హానో తయో పరిధయవతిపరి-
తయో అరావమిత్క-రానమ్ యత్ అహహ్యత్యత్వప్-హ్యత్వ పరిధినితపరి-ధిన్
అహియోత్ అహరాహాహ్యమిత్వన్త-అహాహాహ్యమ్ ॥౨౩॥ హాసమ్ ప్రేతి యన్యోత్
ప్రహ్యత్యతప్ర-హ్యత్వ పరిధినితపరి-ధిన్ అహోతి నిరాహాహ్యమితిని-అహాహా
హ్యమ్ ఏవ హాసమ్ ప్రేతి యన్యోతి అన్యేత్యోక్-నేతా అహోతి యాతయా
మేతియాత-యాహా ఇతి హి ఏతిరహి అర్హయ్య స్యూక్తతతిస్యూ-క్తత
యత్ అర్హయ్య అహియోత్ యథా విముక్తమితివి-ముక్తమ్ ఫసే యునశ్రి
తాశ్చోక్ ఏవ తత్ శీర్షిన్ అధినిరాయేత్యధి-నిరాయ అహోతి శీర్షతః హి
సా సముభధినితసమి-అభవత్ విక్రమ్యేతివి-క్రమ్య అహోతి విక్రమ్యేతివి-క్రమ్య
హి అహ్య స్యుతమి అహన్తి సమ్యుక్తావతిసమి-ఋన్య ఏతమా వై హరిహ్య

నీరితహరి-యోజనీః । యత్ । సమ్మిన్వదితసమ్-భిన్దాత్ । అర్హా ॥౨౫॥ ఏనమ్ ।
 ప్రశవః । భుజ్జన్తః । ఉపేతి । తిష్ఠేరన్మి । యత్ । స । సమ్మిన్వదితసమ్-భిన్దాత్ ।
 బహవః । ఏనమ్ । ప్రశవః । అభుజ్జన్తః । ఉపేతి । తిష్ఠేరన్మి । మనసా । నమితః । భాల్లతః ।
 ఉభయేమ్ । కరోతి । బహవః । ఏవ । ఏనమ్ । ప్రశవః । భుజ్జన్తః । ఉపేతి । తిష్ఠేరన్మి । ఉన్నేత
 రీత్యుత్-నేతరీ । ఉపపావమిత్త్యుప-పావమ్ । ఇన్ద్రే । యః । ఏవ । తత్ । సోమరీధ
 ఇతిసోమ-వీధః । తమ్ । ఏవ । అవేతి । దుస్సతే । ఉత్తరవేదిరిత్యుత్తర-వేదియమ్ । నీతి
 వపతి । ప్రశవః । వై । ఉత్తరవేదిరిత్యుత్తర-వేదిః । ప్రశవః । హరియోజనీరితహరి-యోజనీః ।
 ప్రశుమ్ । ఏవ । ప్రశూన్ । ప్రతీతి । స్థాపయన్తి ॥౨౬॥

॥ అత్రీదాదస్తరాధానాభ్యామర్పిస్తాపయన్తి ॥౯॥

గ్రహాన్ । వై । అన్వితి । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ప్రశవః । ప్రేతి । జాయన్తే । ఉపాగ్ం
 క్షన్తర్యామావిత్త్యుపాగ్ంశు-అన్తర్యామౌ । అజావయవత్యజా-అవయః । కుక్రామన్వినాచితి
 కుక్రా-మన్వినౌ । పురుషాః । ఋతుగ్రహనిత్యశు-గ్రహాన్ । ఏకశఘాఇత్యేక-శఘాః । ఆదిత్య
 గ్రహమిత్యాదిత్య-గ్రహమ్ । గావః । ఆదిత్యగ్రహఇత్యాదిత్య-గ్రహాః । భూయిష్టాభిః ।
 ఋగ్విరిత్యక్-భిః । గృహ్యతే । తస్మాత్ । గావః । ప్రశూనామ్ । భూయిష్టాః । యత్ । త్రిః ।
 ఉపాగ్ంశుమిత్త్యుప-అగ్ంశుమ్ । హస్తేన । విగృహ్ణతీతివి-గృహ్ణతి । తస్మాత్ । ద్వా । త్రిన్
 అజా । జనయతి । అథ । అవయః । భూయసేః । పితౌ । వై । ఏవః । యత్ । ఆగ్రయణః ।
 పుత్రః । కలశః । యత్ । ఆగ్రయణః । ఉపదస్యేదిత్యుప-దస్యేత్ । కలశేత్ । గృహ్ణీయాత్ ।
 యథా । పితౌ ॥౨౭॥ పుత్రమ్ । క్షితః । ఉపధావతీత్యుప-రావతి । తాదృక్ । ఏవ । తత్ ।
 యత్ । కలశః । ఉపదస్యేదిత్యుప-దస్యేత్ । ఆగ్రయణాత్ । గృహ్ణీయాత్ । యథా । పుత్రః ।

పితరీమ్ । ద్వితః । ఉపదాపతీత్యప-ధావతి । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । అత్మా । వై । ఏషః ।
 యజ్ఞస్య । యత్ । అగ్రయదాః । యత్ । గ్రహః । వా । కలశః । వా । ఉపదస్త్విదిత్యప-
 దస్యత్ । అగ్రయదాత్ । గృహీయాత్ । అత్యసః । ఏవ । అధీతీ । యజ్ఞమ్ । నిరితీ । కరోతి ।
 అవిజ్ఞాతత్యప-జ్ఞాతః । వై । ఏషః । గృహ్యతే । యత్ । అగ్రయదాః । స్థానాః । గృహ్యతీ ।
 వాయువ్యేన । జుహోతి । తస్మాత్ ॥౩౭॥ గర్భణ । అవిజ్ఞాతేనేత్యప-జ్ఞాతేన । బ్రహ్మహితీ
 బ్రహ్మ-హా । అవభృథమిత్యప-భృథమ్ । అవేతీ । యన్తి । పరేతీ । స్థారీ । అస్మన్తి । ఉదితీ ।
 వాయువ్యాని । హరన్తి । తస్మాత్ । స్త్రియమ్ । జాతామ్ । పరేతీ । అస్మన్తి । ఉదితీ ।
 పుమాగోసమ్ । హరన్తి । యత్ । పురోరుచమితీపురః-రుచమ్ । అహా । యథా । వస్యసే ।
 అహరతీత్యా-హరతి । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । యత్ । గ్రహమ్ । గృహ్యతీ । యథా । వస్యసే ।
 అహృత్యేత్యా-హృత్య । ప్రేతీ । అహా । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । యత్ । సాదయతి । యథా ।
 వస్యసే । ఉపనిధాయేత్యప-నిధాయ । అపక్రామతీత్యప-క్రామతి । తాదృక్ । ఏవ ।
 తత్ । యత్ । వై । యజ్ఞస్య । సామ్నా । యజుషా । క్రియతే । శిథిలమ్ । తత్ । యత్ ।
 ఋచా । తత్ । భృథమ్ । పురస్తారుపయామాఇతిపురస్తాత్-ఉపయామాః । యజుషా ।
 గృహ్యన్తే । ఉపరిష్టారుపయామాఇత్యుపరిష్టాత్-ఉపయామాః । ఋచా । యజ్ఞస్య । ధృత్వే
 ॥౩౮॥ యథాపితాతస్మావప్రక్రామతితాదృగేవతద్యదప్రాదశచ ॥౪౦॥

ప్రేతీ । అన్యాని । పాత్రాణి । యుజ్యన్తే । న । అన్యాని । యాని । పరాచీనాని ।
 ప్రయుజ్యన్తాఃప్ర-యుజ్యన్తే । అముమ్ । ఏవ । తైః । లోకమ్ । అధీతీ । జయతి । పరాతే ।
 ఇవ । హి । అసౌ । లోకః । యాని । పునః । ప్రయుజ్యన్తాఃప్ర-యుజ్యన్తే । ఇముమ్ । ఏవ ।
 తైః । లోకమ్ । అధీతీ । జయతి । పునఃపునరితిపునః-పునః । ఇవ । హి । అయమ్ । లోకః ।

ప్రతిః శ్రీకృష్ణానిః పాత్రాణిః యుజ్యంతే । నః శ్రీకృష్ణానిః యానిః పరారీనానిః ప్రయుజ్యంతే
 ఇతిప్ర-యుజ్యంతే । తానిః అన్వితః ఓషధయః పరేతిః భవంతి యానిః పునః ॥౩౯॥
 ప్రయుజ్యంతే ఇతిప్ర-యుజ్యంతే । తానిః అన్వితః ఓషధయః పునః ఏతిః భవంతి ప్రతిః
 శ్రీకృష్ణానిః పాత్రాణిః యుజ్యంతే । నః శ్రీకృష్ణానిః యానిః పరారీనానిః ప్రయుజ్యంతే ఇతిప్ర-
 యుజ్యంతే । తానిః అన్వితః అరణ్యాః పశవః అరణ్యమ్ అపేతి యన్తి యానిః పునః
 ప్రయుజ్యంతే ఇతిప్ర-యుజ్యంతే । తానిః అన్వితః గ్రామ్యాః పశవః గ్రామమ్ ఉపావయన్తి
 త్వప-అవయన్తి యః వై గ్రహణామ్ నిదానమితిని-దానమ్ వేద నిదానవానితి
 నిదాన-వాన్ భవంతి అజ్యమ్ ఇతి ఉక్తమ్ తత్ వై గ్రహణామ్ నిదానమితిని-
 దానమ్ యత్ ఉపాగ్ంశ్చిత్వప-అగ్ంశు శగంసతి తత్ ॥౪౦॥ ఉపాగ్ంశ్చస్తర్వా
 మయోరిత్వపాగ్ంశు-అస్తర్వామయో యత్ ఉన్యైః తత్ ఇతరేషామ్ గ్రహణామ్
 ఏతత్ వై గ్రహణామ్ నిదానమితిని-దానమ్ యః ఏవమ్ వేద నిదానవానితి
 నిదాన-వాన్ భవంతి యః వై గ్రహణామ్ మిథునమ్ వేద ప్రేతి ప్రజయేతిప్ర-
 జయా పశుభిరితిపశు-భిః మిథునైః జాయతే స్థావీభిః అన్యే గ్రహాః గృహ్యంతే
 వాయున్యైః అన్యే ఏతత్ వై గ్రహణామ్ మిథునమ్ యః ఏవమ్ వేద ప్రేతి
 ప్రజయేతిప్ర-జయా పశుభిరితిపశు-భిః మిథునైః జాయతే ఇన్ద్రః త్వష్టా
 సోమమ్ అభీషహేత్యభి-సహా అపిబుత్ సః విష్వత్ ॥౪౧॥ ఏతి అర్చత్ సః
 అత్మన్ అరమణమిత్యా-రమణమ్ న అవిస్తత్ సః ఏతాన్ అనుసవనమిత్యను-
 సవనమ్ పురోదాశాన్ అపశ్యత్ తాన్ నిరితి అవపత్ తైః వై సః అత్మన్
 అరమణమిత్యా-రమణమ్ అక్షురుత తస్మాత్ అనుసవనమిత్యను-సవనమ్

పురోదాశాః । నిరితీ । ఉత్తరే । తస్మాత్ । అనుసవనమిత్యను-సవనమ్ । పురోదాశానామ్ ।
 ప్రేతీ । అశ్తీయాత్ । అత్మస్మి । ఏవ । అరమణమిత్యా-రమణమ్ । కురుతే । న । ఏనమ్ ।
 సోమః । అతీతీ । వృతే । బ్రహ్మవాదిసంఘా-వాదిసః । వదన్తి । న । ఋదా । న ।
 యచాపా । పత్తి । అవృతే । అథ । డిమ్ । యజ్ఞస్య । పౌజ్ఞత్వమితీపాజ్ఞ-త్వమ్ । ఇతి ।
 ధానాః । కరమ్యుః । వరిచాపఘోష-వాపః । పురోదాశాః । పయస్యా । తేన । పత్తి ।
 అవృతే । తత్ । యజ్ఞస్య । పౌజ్ఞత్వమితీపాజ్ఞ-త్వమ్ ॥ ౪౨ ॥

॥ భవన్తియానిపునశ్చగోసతితద్విష్వప్తికృతుర్గత ॥ ౧౧ ॥

ఇన్ద్రోఽపృత్రాయాయుర్వైయజ్ఞేననువర్తాయయధృకుగ్రహాన్ద్రోమరుద్ధిరదితి రవ
 ర్గామపాత్రేణప్రాణపాగోంకుపాత్రేణిన్ద్రోఽపృత్రమహస్తస్మగహోన్వాన్యాన్యేకాదశ ॥ ౧౧ ॥

ఇన్ద్రోఽపృత్రాయపుసర్ఘుతునా ౨ ౨ హమిథునమృతవోనేష్టఃపత్నీముపాగ్గోం
 శ్చస్త్ర్యామయోర్ద్విచత్వారిగోంశత ॥ ౪౩ ॥

॥ ఇంద్రాపృత్రాయపాజ్ఞత్వం ॥

॥ హరిః డిమ్ ॥

॥ తథుత్ ॥

॥ మహాభేషజ్ఞమప్రశ్నసమాప్తః ॥